

Cuprins

Abrevieri.....	7
Cuvânt-înainte	9
Introducere.....	11
Introduction	13
PARTEA I. FINANȚELE PUBLICE	15
CAPITOLUL I. NOȚIUNEA DE FINANȚE.....	15
§1. Finanțele: apariție, dezvoltare, concept.....	15
§2. Caracteristicile finanțelor	20
§3. Finanțele României	21
CAPITOLUL II. FINANȚELE PRIVATE	24
CAPITOLUL III. FINANȚELE PUBLICE	26
§1. Aspecte introductive.....	26
§2. Apariția și evoluția istorică a conceptului finanțelor publice.....	28
1. Istoric	28
2. Finanțele publice clasice.....	31
3. Finanțele publice în perioada modernă.....	33
4. Finanțele publice postmoderne	35
§3. Importanța finanțelor publice	36
§4. Obiectul și structura finanțelor publice	38
§5. Funcțiile finanțelor publice la nivel macroeconomic	40
1. Analiza funcțiilor finanțelor publice în doctrina națională	40
1.1. Funcția de alocare a finanțelor publice.....	42
1.2. Funcția redistributivă.....	43
1.3. Funcția de stabilizare.....	45
1.4. Funcția de favorizare a creșterii și dezvoltării economice.....	46
§6. Conceptul finanțelor publice	48
CAPITOLUL IV. FINANȚE PUBLICE ȘI FINANȚE PRIVATE. DELIMITARE	51
CAPITOLUL V. AUTORITĂȚI PUBLICE CARE REALIZEAZĂ ACTIVITATEA FINANCIARĂ A STATULUI.....	54
§1. Aspecte de ordin terminologic: sistem financiar, mecanism financiar, aparat financiar, administrație publică, autoritate publică, interes public.....	54
1. Sistem financiar	54
2. Mecanism financiar.....	55
3. Aparat financiar	55

4. Interes public.....	56
5. Autoritate publică <i>versus</i> putere publică.....	58
6. Administrația publică.....	60
§2. Ministerul Finanțelor Publice.....	62
1. Funcțiile și atribuțiile Ministerului Finanțelor Publice.....	62
2. Unități care funcționează în subordinea sau sub autoritatea Ministerului Finanțelor Publice.....	64
§3. Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF).....	66
§4. Trezoreria statului.....	71
§5. Consiliul fiscal.....	73
§6. Comitetul Național de Stabilitate Financiară.....	75
§7. Autoritatea de Supraveghere Financiară (A.S.F.).....	77
PARTEA A II-A. DREPTUL FINANTELOR PUBLICE.....	80
CAPITOLUL I. DREPTUL FINANTELOR PUBLICE – RAMURĂ A DREPTULUI PUBLIC.....	80
CAPITOLUL II. DREPTUL FINANTELOR PUBLICE: DREPT BUGETAR ȘI DREPT FISCAL.....	84
§1. Dreptul finanțelor publice. Noțiune.....	84
§2. Drept bugetar și drept fiscal.....	88
1. Drept bugetar.....	88
2. Drept fiscal.....	89
CAPITOLUL III. IZVOARELE DREPTULUI FINANTELOR PUBLICE.....	93
§1. Concept și clasificare.....	93
1. Concept.....	93
2. Criterii de clasificare.....	94
§2. Izvoarele scrise ale dreptului finanțelor publice.....	95
§3. Izvoarele nescrise ale dreptului finanțelor publice.....	99
CAPITOLUL IV. RELAȚIA DREPTULUI FINANTELOR PUBLICE CU ALTE RAMURI DE DREPT.....	104
§1. Interdependența dintre dreptul administrativ și dreptul finanțelor publice.....	104
§2. Interferența dreptului finanțelor publice cu alte ramuri ale dreptului.....	108
1. Interferența dreptului finanțelor publice cu dreptul constituțional.....	108
2. Interferența dreptului finanțelor publice cu dreptul penal.....	109
3. Interferența dreptului finanțelor publice cu dreptul procesual civil.....	110
PARTEA A III-A. SISTEMUL BUGETAR. BUGETUL DE STAT.....	111
CAPITOLUL I. SISTEMUL BUGETAR.....	111
§1. Bugetul public: apariție și evoluție.....	111
§2. Sistemul unitar de bugete. Tipologia bugetară.....	115

§3. Principiile sistemului bugetar	117
1. Aspecte introductive	117
2. Principiul universalității	118
3. Principiul publicității	120
4. Principiul unității	120
5. Principiul anualității	123
6. Principiul specializării	126
7. Principiul unității monetare	127
8. Principiul neafectării veniturilor bugetare	127
§4. Organizarea bugetară	128
CAPITOLUL II. BUGETUL DE STAT	130
§1. Definiția și importanța bugetului de stat	130
1. Definiția bugetului de stat	130
2. Importanța bugetului de stat	131
§2. Natura juridică a bugetului de stat	132
§3. Conținutul bugetului de stat	135
1. Veniturile bugetare	135
2. Cheltuielile bugetare	139
CAPITOLUL III. PROCEDURA BUGETARĂ	141
§1. Considerații introductive	141
§2. Definiția și caracteristicile procesului bugetar	141
§3. Instituții implicate în activitatea bugetară a statului: Parlamentul, Guvernul, Ministerul Finanțelor Publice, ordonatorii de credite	143
1. Parlamentul	143
2. Guvernul	144
3. Ministerul Finanțelor Publice	144
4. Ordonatorii de credite	144
§4. Cadrul bugetar al României	148
§5. Calendarul bugetar	150
§6. Elaborarea proiectului de buget	151
1. Elaborarea indicatorilor macroeconomici și stabilirea limitelor de cheltuieli	152
2. Scrisoarea-cadru și îndrumările metodologice ale Ministerului Finanțelor Publice	155
3. Formularea și transmiterea propunerilor bugetare ale ordonatorilor principali de credite	158
4. Transmiterea proiectului de buget la Guvern și Parlament – Raportul anual la buget	159
§7. Aprobarea bugetului și a Legii bugetare anuale	160
1. Procedura aprobării bugetului	160
2. Procesul bugetar în cazul neaprobării bugetului de către Parlament	162
§8. Execuția bugetară	163
1. Aspecte introductive	163
2. Repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor bugetare	165

3. Execuția de casă a bugetelor care alcătuiesc sistemul bugetar (operațiunile de trezorerie).....	166
4. Realizarea veniturilor bugetare (procedura executării părții de venituri).....	168
5. Procedura efectuării/execuției cheltuielilor bugetare.....	169
6. Încheierea execuției bugetare.....	171
7. Controlul execuției bugetare.....	172
8. Răspunderea juridică în procedura bugetară.....	173
PARTEA A IV-A. BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT	175
CAPITOLUL I. BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT	175
§1. Securitate (protecție) socială, asistența socială, asigurări sociale. Concept și delimitare.....	175
1. Securitate (protecție) socială.....	175
2. Asistența socială	177
3. Asigurările sociale	178
4. Componentele sistemului național de pensii.....	179
§2. Sistemul financiar al asigurărilor sociale de stat.....	183
CAPITOLUL II. VENITURILE ȘI CHELTUIELILE BUGETULUI ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT	184
§1. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat.....	184
1. Natura juridică a contribuției pentru <i>asigurările sociale de stat</i>	185
2. Contribuabili	185
3. Contribuția de asigurări sociale	187
4. Fondul de rezervă.....	190
§2. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat	190
CAPITOLUL III. PROCESUL BUGETAR AL BUGETULUI ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT	192
§1. Elaborarea bugetului asigurărilor sociale de stat.....	192
§2. Adoptarea bugetului asigurărilor sociale de stat	192
§3. Execuția bugetului asigurărilor sociale de stat	193
1. Execuția părții de venituri.....	193
2. Execuția părții de cheltuieli	194
3. Încheierea execuției bugetului asigurărilor sociale de stat.....	195
PARTEA A V-A. BUGETELE LOCALE	197
CAPITOLUL I. SISTEMUL BUGETAR LOCAL	197
§1. Autonomia locală, fundament al autonomiei financiare a colectivităților locale	197
1. Autonomia locală.....	197
2. Regimul juridic al autonomiei locale.....	199
3. Principiul subsidiarității și autonomia locală.....	200
§2. Bugetele locale în reglementarea legii finanțelor publice locale.....	201

§3. Persoane implicate în activitatea bugetară la nivel local. Ordonatorii locali de credite.....	204
§4. Principii generale ale sistemului bugetar local.....	207
1. Principiul echilibrului	207
2. Principiul solidarității	209
3. Principiul autonomiei locale financiare	209
3.1. Reglementarea principiului autonomiei locale financiare	209
3.2. Definiția autonomiei locale financiare	211
4. Principiul proporționalității.....	211
5. Principiul consultării.....	211
CAPITOLUL II. VENITURILE ȘI CHELTUIELILE BUGETELOR LOCALE	214
§1. Veniturile bugetelor locale.....	215
§2. Cheltuielile bugetelor locale.....	224
CAPITOLUL III. PROCEDURA BUGETELOR LOCALE	226
§1. Elaborarea proiectului bugetului local	226
§2. Aprobarea bugetelor locale	228
§3. Execuția bugetelor locale	230
§4. Încheierea execuției bugetare locale	230
PARTEA A VI-A. ÎMPRUMUTUL PUBLIC.....	232
CAPITOLUL I. TEORIA ÎMPRUMUTULUI PUBLIC.....	232
§1. Împrumutul.....	232
§2. Împrumutul (creditul) public.....	234
§3. Formele împrumutului public.....	237
CAPITOLUL II. TEORIA ÎMPRUMUTULUI GUVERNAMENTAL.	
ÎMPRUMUTUL DE STAT	239
§1. Contractarea împrumutului de stat	239
§2. Operațiunile aferente împrumutului de stat.....	240
CAPITOLUL III. ÎMPRUMUTUL PUBLIC INTERN	243
§1. Formele împrumutului public intern	243
§2. Procedeele împrumutului de stat intern.....	244
1. Emisiunea titlurilor de stat.....	244
2. Împrumutul de la Banca Națională, de la bănci comerciale sau de la instituții de credit	246
3. Împrumutul din disponibilitățile Contului Curent General al Trezoreriei	246
CAPITOLUL IV. ÎMPRUMUTUL PUBLIC EXTERN	247
§1. Aspecte introductive.....	247
§2. Formele împrumutului public extern.....	247
1. Împrumuturile externe contractate sau garantate la nivel guvernamental	248
2. Împrumuturile externe contractate sau garantate la nivel local	249

CAPITOLUL V. INSTITUȚII FINANCIARE INTERNAȚIONALE.....	251
§1. Considerații introductive.....	251
§2. Organizațiile internaționale financiare cu o sferă de acțiune globală.....	255
1. Fondul monetar internațional.....	255
1.1. Prezentare generală.....	255
1.2. Scurt istoric.....	255
1.3. Scopurile principale ale organizației.....	256
1.4. Organizarea Fondului Monetar Internațional.....	257
1.5. Raporturile de colaborare ale organizației cu alte organizații internaționale.....	259
2. Banca mondială.....	260
2.1. Prezentare generală.....	260
2.2. Scurt istoric.....	261
2.3. Misiunea organizației.....	262
2.4. Organizare.....	262
§3. Organizațiile internaționale financiare cu sferă de acțiune regională.....	264
1. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.....	264
1.1. Prezentare generală.....	264
1.2. Misiune.....	265
1.3. Organizare.....	265
2. Grupul Băncii Europene de Investiții.....	266
2.1. Banca Europeană de Investiții.....	267
2.2. Fondul European de Investiții.....	269
§4. Alte organizații financiare internaționale cu sferă de acțiune regională.....	270
1. Grupul Băncii Inter-americane de Dezvoltare.....	270
2. Banca Asiatică de Dezvoltare.....	270
3. Grupul Băncii Africane pentru Dezvoltare.....	270
4. Banca Islamică de Dezvoltare.....	271
PARTEA A VII-A. DATORIA PUBLICĂ.....	272
CAPITOLUL I. TEORIA DATORIEI PUBLICE.....	272
§1. Aspecte introductive.....	272
§2. Clasificarea datoriei publice.....	275
CAPITOLUL II. DATORIA PUBLICĂ GUVERNAMENTALĂ.....	280
§1. Datoria guvernamentală directă și datoria guvernamentală garantată.....	280
§2. Rambursarea și administrarea datoriei publice guvernamentale.....	282
CAPITOLUL III. DATORIA PUBLICĂ LOCALĂ.....	286
§1. Noțiuni.....	286
§2. Instrumentele datoriei publice locale.....	287
§3. Criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale.....	288

PARTEA A VIII-A. CONTROLUL FINANCIAR	292
CAPITOLUL I. TEORIA CONTROLULUI FINANCIAR	292
§1. Considerații preliminare.....	292
§2. Funcțiile controlului financiar.....	296
§3. Organizarea controlului financiar.....	297
CAPITOLUL II. CONTROLUL FINANCIAR PUBLIC INTERN	301
§1. Conceptul și tipologia controlului financiar public intern.....	301
§2. Sistemul de controlul intern/managerial și auditul public intern.....	302
1. Sistemul de controlul intern/managerial.....	302
2. Auditul public intern.....	305
§3. Controlul financiar preventiv.....	311
1. Conceptul și formele controlului financiar preventiv.....	311
2. Controlul financiar preventiv propriu.....	314
3. Controlul financiar preventiv delegat.....	315
§4. Controlul financiar de gestiune.....	318
§5. Inspekția economico-financiară.....	320
1. Concept.....	320
2. Obiective.....	320
3. Formele și metodele inspekției economico-financiare.....	322
CAPITOLUL III. CONTROLUL FINANCIAR EXERCITAT DE CĂTRE MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE ȘI CURTEA DE CONTURI	324
§1. Controlul financiar exercitat de către Ministerul Finanțelor Publice.....	324
§2. Controlul financiar exercitat de către Curtea de Conturi a României.....	326
1. Scurt istoric.....	326
2. Activitatea de control financiar public a Curții de Conturi.....	328
3. Valorificarea activității de control a Curții de Conturi.....	330
PARTEA A IX-A SISTEMUL FINANCIAR AL UNIUNII EUROPENE	334
CAPITOLUL I. EVOLUȚIA SISTEMULUI FINANCIAR AL UNIUNII EUROPENE	336
§1. Crearea sistemului financiar propriu al Comunităților Europene (1951-1975).....	336
§2. Criza sistemului financiar al Comunităților Europene (1975-1987).....	338
§3. Reformarea sistemului financiar al Comunității (1988-1992).....	339
§4. Consolidarea reformei sistemului financiar al Uniunii Europene (1993-1999).....	341
§5. Crearea unui sistem bugetar adecvat pentru extinderea Uniunii Europene (2000-2006).....	342
§6. Asigurarea resurselor financiare necesare unei uniuni lărgite. Cadrul financiar multianual 2007-2013.....	344
§7. Bugetul pentru Europa anilor 2020. Cadrul financiar multianual 2014-2020.....	345
CAPITOLUL II. INSTRUMENTELE LEGALE ALE SISTEMULUI FINANCIAR AL UNIUNII EUROPENE	347

CAPITOLUL III. PROCEDURA ADOPTĂRII BUGETULUI UNIONAL	350
CAPITOLUL IV. VENITURILE ȘI CHELTUIELILE BUGETULUI UNIONAL	353
§1. Sistemul veniturilor bugetare ale Uniunii Europene	353
§2. Sistemul cheltuielilor bugetare ale Uniunii Europene.....	354
§3. Principiile bugetare ale Uniunii Europene	357
CAPITOLUL V. IMPLEMENTAREA BUGETULUI UNIUNII EUROPENE.....	358
§1. Instituțiile implicate în adoptarea și administrarea bugetului unional.....	358
§2. Controlul execuției bugetare	361
Glosar de termeni juridici.....	363
Bibliografie selectivă.....	379